

GEVAARLIJKE STOFFEN ALGEMEEN

DIT STUK IS NOG NIET GETOETST DOOR DE INSPECTIE SZW EN DIENT ALS NASLAGWERK

Een gevaarlijke stof is een stof met een gevaarsaanduiding (gevaarsymbolen in de toelichting) of een proces waarbij een stof vrijkomt, zoals bijvoorbeeld lasrook, houtstof, endotoxinen of dieselmotoremissies. Via inademing, huid en/of inname kunnen gezondheidsrisico's ontstaan die variëren van directe effecten tot effecten op de lange termijn. Welke effecten kunnen optreden hangt af van het middel of de stof, de blootstellingsduur en de dosis waaraan men blootgesteld is geweest.

Dit deel is een algemeen deel binnen de arbocatalogus voor tuinzaadbedrijven. Specifieke informatie is beschreven over:

- Pilleren
- Gewasbeschermingsmiddelen coaten
- Gewasbeschermingsmiddelen spuiten
- Laboratorium en
- Zaadstof.

Wat is de gewenste situatie?

- Medewerkers lopen geen gezondheidsklachten op door blootstelling aan gevaarlijke stoffen.

Maatregelen

- Voer een risico-inventarisatie en -evaluatie gevaarlijke stoffen uit. Zie toelichting.
- Pas de arbeidshygiënische strategie toe. Zie toelichting.
- Borg dat de blootstelling aan gevaarlijke stoffen onder de wettelijke grenswaarde of bedrijfsnorm blijft.
- Geef de medewerkers instructie over de risico's en de maatregelen. Besteed extra aandacht aan [zwangere medewerkers](#) en bijzondere groepen.

Aandachtspunten voor medewerkers

DAGELIJKSE PRAKTIJK

- Werk niet met gevaarlijke stoffen als je geen instructie hebt gehad.
- Gebruik waarschuwingsetiketten met pictogrammen. Ook op nieuwe, blanco verpakkingen (spuitflesjes, jerrycans).
- Ruim direct op wat u niet gebruikt en sluit emmers en vaten na gebruik goed af.
- Voorkom dat stof op wervelt, maak gebruik van een stofzuiger of reinig nat, gevolgd door drogen.
- Voorkom huidcontact met stoffen waarvan bekend is dat deze irritatie of allergische reacties veroorzaken.
- Gebruik huidbeschermingsmiddelen bij kans op huidcontact. Zie onder persoonlijke beschermingsmiddelen.
- Was de handen bij pauzes en bij beëindiging van de werkzaamheden.
- Niet eten, drinken, roken of voedsel bewaren op de werkplek.
- Draag geen sieraden waar vuil onder blijft zitten.
- Houd de werkplek schoon en ruim.
- Meld een gezondheidsklacht voor een bepaald middel of stof bij je leidinggevende en/of de bedrijfsarts.
- Werk op een veilige werkplek welke voldoet aan de uitkomst van het blootstellingsonderzoek. Mogelijk moet de werkplek afzuiging hebben of is het werken in een speciale afzuigkast verplicht.

TOELICHTING

ORGANISATIE EN VOORBEREIDING

- Inventariseer en registreer welke gevaarlijke stoffen op de werkvloer aanwezig zijn en/of tijdens de werkzaamheden kunnen vrijkomen. Een bruikbaar instrument is de [zelfinspectietool](#) van de inspectie SZW.
- Beoordeel de blootstelling.
- Neem maatregelen op basis van het plan van aanpak van de gehouden RI&E gevaarlijke stoffen en de arbeidshygiënische strategie.
- De arbeidshygiënische strategie ziet er als volgt uit:
  - Bronmaatregelen – Een werkgever moet eerst de oorzaak van het probleem wegnemen. Voorbeeld: schadelijke stof vervangen door een veiliger alternatief.

- Collectieve maatregelen – Als bronmaatregelen geen mogelijkheden bieden, moet de werkgever collectieve maatregelen nemen om risico's te verminderen. Voorbeeld: het plaatsen van afscherming of een afzuiginstallatie.
- Individuele maatregelen – Als collectieve maatregelen niet kunnen of ook (nog) geen afdoende oplossing bieden, moet de werkgever individuele maatregelen nemen. Voorbeeld: het werk zo organiseren dat werknemers minder risico lopen (taakrotatie).
- Persoonlijke beschermingsmiddelen – Als de bovenste drie maatregelen geen effect hebben, moet de werkgever de werknemer gratis persoonlijke beschermingsmiddelen verstrekken.
- Zorg voor borging van de maatregelen op de werkvloer.
- Controleer bij inkoop of een product een gevaarlijke stof is.
- Zorg voor een nooddouche, oogspoeldouche en handenwasgelegenheid is, inclusief milde zeep en wegwerphanddoeken.
- Sla gevaarlijke stoffen veilig op. Raadpleeg eventueel [Basisinspectiemodule Opslag verpakte gevaarlijke stoffen](#).

REGISTRATIE

- De gevaarlijke stoffen die in het bedrijf worden gebruikt en/of kunnen vrijkomen moeten in een gevaarlijk stoffen register worden opgenomen.
- In het register wordt de wettelijk verplichte minimaal te inventariseren informatie per product en stof geregistreerd, evenals de voor de blootstellingsbeoordeling benodigde informatie.
- Vul het register in met de informatie uit de veiligheidsinformatiebladen van de producten en stoffen die binnen uw bedrijf zijn geïnventariseerd.
- Voor CMR stoffen geldt een aanvullende registratieverplichting. Zie de [zelfinspectietool gevaarlijke stoffen](#) van de Inspectie SZW voor meer informatie.
- Wat zijn CMR-stoffen? CMR-stoffen zijn carcinogene (kankerverwekkende), mutagene en reproductietoxische stoffen. Dit zijn stoffen die alleen (carcinogene stoffen) of in combinatie met andere stoffen (mutagene stoffen) kanker kunnen veroorzaken. Reproductietoxische stoffen kunnen een nadelige invloed hebben op de vruchtbaarheid, maar ook schade veroorzaken tijdens de ontwikkeling van het ongeboren kind en leiden tot aangeboren afwijkingen. Sommige reprotoxische stoffen vormen een gezondheidsrisico voor het kind tijdens het geven van borstvoeding. Blootstelling aan deze stoffen is voor iedereen ongewenst vanwege de schadelijke gezondheids-effecten die kunnen optreden. Dit dossier richt zich op CMR-stoffen op de werkplek waar de blootstelling vaak hoger is dan in het algemeen leefmilieu. Meer info; [klik hier](#)

PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN

- Ga na welke persoonlijke beschermingsmiddelen bij welke werkzaamheden gebruikt moeten worden.
- Maak afspraken over aanschaf, gebruik en onderhoud van de PBM.

VOORLICHTING EN INSTRUCTIE

- Zorg dat medewerkers voorlichting krijgen over:
  - De gevaren van gevaarlijke stoffen en de risico's van gevaarlijke stoffen waaraan zij kunnen worden blootgesteld.
  - De risico's van deze stoffen.
  - De veilige en voorgeschreven werkwijze op de werkvloer.
  - Gebruik en onderhoud van voorgeschreven persoonlijke beschermingsmiddelen.
  - Het belang van persoonlijke hygiëne.
  - Wat te doen bij calamiteiten
  - Doorverwijzing naar de bedrijfsarts.

PERIODIEK MEDISCHE ONDERZOEK

- Laat medewerkers die blootgesteld worden aan gevaarlijke stoffen periodiek controleren tijdens het Preventief Medisch Onderzoek (PMO).

MEER INFORMATIE

- [Basisinspectiemodule gevaarlijke stoffen](#) van Inspectie SZW.
- [Zelfinspectietool](#) van Inspectie SZW.
- Gevaarlijke stoffen zijn te herkennen aan de gevarensymbolen op de verpakking en de H- en P-zinnen, verwijzend naar Hazard (gevaar) en Precaution (voorzorg).

Toxisch - Giftig

Schadelijk

Lange termijn
gezondheidsgevaar

Corrosief - bijtend

Ontvlambaar

Oxiderend

Gas onder druk

Explosief

Milieugevaarlijk

- Of een stof kankerverwekkend, mutageen of reproductietoxisch is, is niet direct te zien aan het gevarensymbool. De H-zinnen op het etiket geven meer informatie.
- Bewezen CMR stoffen zijn te herkennen aan de H-zinnen H340, H350 en/of H360.
- Verdachte CMR (Carcinogene = kankerverwekkende, mutagene en reprotoxische stoffen) stoffen zijn te herkennen aan de H-zinnen H341, H351, H361, en/of H362.
- Op oudere etiketten kunnen nog R- en S zinnen staan, verwijzend naar Risk (risico) en Safety (veiligheid). Dit zijn gevaarlijke stoffen die in verpakkingen zitten. Maar gevaarlijke stoffen kunnen ook vrijkomen tijdens het uitvoeren van werkzaamheden. Denk bijvoorbeeld aan kwartsstof.
- Al-blad nr. 31 Gezondheidsrisico's van gevaarlijke stoffen.

